

Farella

La revista de Llançà

Articulistes:
Arnald Plujà i Canals
Carles Chacón i Belarra
Carles Molins i Rodríguez
Esther Sánchez i Garriga
Joan Garcia i Cantero
Joan M. Pau i Negre
Joan Serra i Peral
Josep M. Salvatella i Suñer
Lluís Feliu i Pumarola
Montse Mallol i Bosch
Oscar Soler i Bosch

Disseny gràfic:
Fran Gutiérrez Vivas

Obra de la portada:
Carles Bros

Fotografia obra portada:
Joan M. Pau i Negre

Dipòsit legal: GI-1327/95
ISSN: 2938-5261 (impressió)
ISSN: 2938-527X (digital)

La revista no es fa responsable
de l'opinió dels articulistes.

Edita:

SUMARI

Recordant a Carles Bros	
Joan Serra i Peral	4
La Farigola	
Esther Sánchez i Garriga	6
Sempre, sempre, Llança...	
Josep M. Salvatella i Suñer	8
Cap a un nou paradigma cultural: les xarxes socials	
Carles Molins i Rodríguez	10
Tradicionals partits de Festa Major	
Carles Chacón i Belarra	12
Dades pluviomètriques de Llança (2001 - 2023)	
Montse Mallol i Bosch / Arnald Plujà i Canals	16
Cròniques de Llança (XIV)	
A través dels llibres d'actes de l'Ajuntament (1887-1888)	
Lluís Feliu i Pumarola	18
L' Hostal Empordà, un negoci familiar que ha passat d'hereu a hereu	
Oscar Soler i Bosch	24
Lolín Saula i Palomer, amb dos cognoms coincidents	
Joan M. Pau i Negre	28
Sant Silvestre i la seva relació amb Llança, Garriguella i Colera	
Arnald Plujà i Canals	30
Llança en blanc i negre	
Joan Garcia i Cantero	34

Recordant a Carles Bros

Joan Serra i Peral

Nascut a Terrassa, Carles Bros Solanes (1956 - Llança, 2023), feia molts anys que s'havia establert en aquest sector de la Mar d'Amunt, amb estudi professional a Colera i residència a Llança. Des d'aquí havia creat bona part de la seva producció artística.

Bros va iniciar-se en el món de l'art i la pintura a través de la seva mare, Joaquina Solanes, artista i pintora. Aquest va ser el punt de partida d'una trajectòria que va comptar amb la formació a l'Escola Martínez Lozano, a les Jornades d'Estudis d'Art Contemporani de la Universitat de Girona i al Cercle Artístic de Barcelona, on va cursar els estudis de Comissariat i Gestor Cultural.

Reconegut com un pintor i escultor, la seva obra se centrava, en gran part, en el món del peix i la pesca, on destaca el seu muntatge de caixes i pots de sardines. Bros va començar amb una pintura més realista, amb oli, aquarel·la i carbó, però a poc a poc va anar evolucionant cap a una obra més moderna, més abstracta i amb pintura que ell mateix es fabricava. Basava el seu treball, realitzat amb tècniques mixtes, en el color, l'energia i la llum de la Mar Mediterrània.

Bros va fer de la mar i de la defensa de la pesca tradicional el seu hàbitat creatiu. En una entrevista a El Punt Avui del gener del 2017, el pintor explicava el motiu pel qual la seva pintura sempre havia estat relacionada amb el mar, i és que en els seus inicis havia treballat una temporada venent peix a la confraria i

anant a pescar; fins i tot explica que va arribar a treure's el títol de patró i la llicència de pescador; i des d'aquells instants es va convertir en un enamorat del mar i el color blau el va acompanyar per sempre.

Al llarg de la seva trajectòria professional va fer més de 150 exposicions individuals, va exposar arreu de la geografia catalana -Barcelona, Figueres, Palafrugell, Roses, Terrassa, Banyoles o Girona entre d'altres-, però també a països com França, Bèlgica, Suïssa, Portugal, Alemanya, Xina o Indonèsia, i era tot sovint convidat per governs de diferents països i per institucions i museus. L'any 2012 va rebre la medalla de la Pesca Catalana de la Generalitat de Catalunya.

A més, també va crear escultures que llueixen a la via pública de diverses poblacions com Llança o Colera. A Llança, concretament, és l'autor de l'escultura "Llapis" (2022) ubicada davant de l'Ajuntament i del gran mural del Banc dels peixos que es pot veure pintat en el dic de contenció de davant del port pesquer.

Aquesta escultura titulada "Onada de Llevant" de 3.100 m², va ser el treball culminant de l'exposició "l'Art de la Teranyina" que va exposar durant vuit anys a 11 museus de diferents països. L'escultura representa la funció del dic però vol retre un homenatge al nostre peix i als nostres pescadors. És considerat el mural més gran del món dins del mar. El 2023 la seva obra creativa formà part de l'exposició "Posidònia" al Museu de la Mediterrània de Torroella de Montgrí.

Apassionat dels viatges -Europa, Àsia o Àfrica havien estat destins habituals i font d'inspiració de molts dels seus treballs-, l'artista va ser l'impulsor, promotor i comissari, des de 2012, de la Mostra d'Art Contemporani TramuntanART, a El Port de la Selva, així com del ColerArt, a Colera.

Carles, el teu record serà sempre vigent. La teva presència perviurà aquí, a Llança, en el cor de la seva gent i en aquest paisatge que has retingut en les teves obres.

Imatge pàg. 4
Carles Bros pintant el dic de Llança.
AMLLN Col·lecció Carles Bros.

Imatge pàg. 5 (superior)
Obra pictòrica de Carles Bros.
Autor: Joan M. Pau Negre.

Imatge pàg. 5 (inferior)
Escultura "Llapis" de Carles Bros.
Autor: Fran Gutiérrez.

La Farigola

Esther Sánchez i Garriga

Curiosament la farigola és una de les plantes aromàtiques de tija llenyosa que gràcies a les seves propietats ens transporta a les nostres arrels.

Lolfacte és el sentit més desenvolupat en el moment del naixement i gosaria dir que sens dubte l'estómac és el nostre segon cervell. No és d'estranyar doncs que la farigola amb el seu aroma embriagador i sabor carismàtic ens hagin conquerit al llarg de la història.

Lolfacte i l'estómac han contribuït a crear un món d'emocions, de records i d'herència que impregnen la nostra vida.

Al llarg dels anys, la farigola amb les seves propietats culinàries i medicinals s'ha convertit en una de les grans protagonistes de la nostra cultura i de les nostres tradicions.

Senzillament, la farigola porta etiqueta d'origen per recordar-nos d'on venim, ajudar-nos en el moment present i guiar-nos en el futur.

Les plantes de farigola conegudes com *Thymus vulgaris* en l'idioma científic, són petites i eixerides. Aquestes paraules em recorden a una dita popular: “en el pot petit hi ha la bona confitura”; i crec que s'escau molt bé perquè aquesta planta ens ofereix un munt de possibilitats gràcies a les seves propietats. Per tant, pot ser que el tamany sigui petit però està clar que el seu potencial és grandios.

De fet hi ha moltes varietats d'aquesta espècie; tot i que jo parlaré de la varietat silvestre que trobem en les muntanyes que ens envolten aquí, a la Mar d'Amunt.

Al llarg de la història hi ha hagut moltes cultures que s'han interessat per tot el què la planta podia oferir. Així, tenim els romans que ja en feien un bon ús en la

cuina com a espècie culinària i també per aromatitzar formatges i vins. Els monjos grecs van veure propietats curatives i es veu que l'anomenaven “llàgrimes de Troia”. O bé els egipcis que la utilitzaven per a ajudar a conservar les mòmies.

Al Mediterrani com a gran via comercial marítima, va fer possible que la seva popularitat s'escampés i fou vital per a difondre els coneixements existents. Fins i tot adquirí un caire més cerimoniós; ja que es creia que protegia i purificava les cases i per això es penjaven branques seques a les parets. Seguint la mateixa tònica, la gent ho portaven penjat amb petites bossetes al coll com un talismà.

Recrear-se una mica en la història ens dóna una idea de la popularitat i del respecte que la farigola tenia en el dia a dia de les persones. Convertint-se en un element clau que acompanyà a moltes

generacions, abastant tant aspectes materials com espirituals.

Si tenim en compte el seu aspecte, la farigola, assoleix una alçada entre 15 - 30 cm, presentant fulles que es col·loquen en posicions oposades i tenen forma de punta de llança, lleugerament corbades, deixant que en la cavitat interior s'instal·lin petits pèls amb la funció de retenir la humitat ambiental i permetre així que la planta s'adapti perfectament a terrenes àrids i pedregosos.

Les seves flors tenen un color rosat-lil·lós suau que dóna un toc de delicadesa i dolçor sorprenent-nos al mig d'un paisatge sec, on la manca d'aigua és una constant habitual.

Les tiges llenyoses donen un aspecte seriós a la planta; i s'estenen sobre el sòl aconseguint l'aparença de petits coixinets, on descansar la vista a mida que pugem la muntanya.

El principi actiu de la farigola s'extreu destil·lant les fulles seques. L'oli que s'extreu és el timol i és l'essència a partir de la qual s'obtenen tota una sèrie de productes com ara: gel, xampú, tònicos, olis de bany...

A nivell culinari, s'inclou la farigola en nombrosos plats, tant per condimentar carns com peixos, així com per fer sopes o bé elaborar una deliciosa mel.

La llista de virtuts o propietats medicinals que té la farigola és sens dubte llarga i variada. Ja sabem que els nostres avantpassats ens varen obrir el camí i actualment amb tots els avenços de què disposem, podem analitzar els components, estudiar com actuen i descobrir noves aplicacions.

Podem començar parlant del paper que juga alleugerant infeccions que tenen a veure amb el tracte respiratori com: bronquitis, asma, grip, sinusitis, faringitis, amigdalitis... Actualment es coneixen quins són els components que proporcionen propietats antibacterianes, i que actuen sobre diferents bacteris però amb la particularitat de no ocasionar efectes secundaris.

Seguint amb la llista, la farigola també té qualitats sanadores en el sistema nerviós i digestiu. Així, per exemple, millora la memòria o el mal de cap; o activa el metabolisme ajudant a la bona digestió, redueix els espasmes estomacals, acce-

lera la curació de llagues i infeccions buccals, elimina els cucs intestinals...

Les fulles de farigola són majorment, les grans responsables de les propietats: expectorant, antisèptica (desinfectant), antiinflamatòria i digestiva.

Com a curiositats se sap que si se'n fa xampú, actua contra la caspa i vitalitza el cabell. Altres vegades s'utilitza com a repel·lent de mosquits, i també per l'acne juvenil.

Val a dir, que les persones que presenten al·lèrgia a la farigola, evidentment no poden fer-ne el mateix ús. Així com en el cas de nadons i dones embarassades de moment no saconsella utilitzar-ho degut a que no s'han fet les proves pertinents en els laboratoris i no es coneix si poden presentar efectes secundaris.

Veient el potencial d'aquesta petita i orgullosa planta, ens adonem que vivim en un paratge privilegiat; on comptem no únicament amb la farigola, sinó amb nombroses plantes aromàtiques i medicinals que conviuen amb nosaltres i ens ajuden a tenir una vida millor com: romaní, fonoll, orenga, menta, camamilla, etc.

Encara no fa ni 100 anys, quan moltes d'aquestes plantes s'utilitzaven diàriament per les seves propietats, tant per cuinar com per curar. I jo em pregunto; Què ens ha passat per perdre consciència d'aquesta realitat?

La nostra gent gran són pous de gran saviesa i hauríem de recuperar els seus records i coneixements per mantenir els principis actius de les nostres vides en funcionament. Així recordarem les coses que realment tenen importància.

Se'ns fa difícil saber cap on anem o cap on volem anar, si no sabem d'on venim. Tanmateix és difícil respectar la nostra terra, la natura que ens envolta, si no som capaços de donar gràcies pel què tenim perquè o bé, ho desconeixem o simplement ho ignorem.

Tinc l'esperança, perquè com diuen l'esperança mai es perd, que algun dia despertarem i valorarem, com a societat, el nostre entorn. Crec que és la manera de trobar un equilibri amb la natura.

Imatge pàg. 6
Font: <https://www.etsy.com/es/listing/666881433/thymus-vulgaris-tomillo-7500-semillas>

Imatge pàg. 7 (esquerra)
Font: https://www.plantasyhongos.es/herbarium/htm/Thymus_vulgaris.htm

Imatge pàg. 7 (dreta)
Font: https://www.plantasyhongos.es/herbarium/htm/Thymus_vulgaris.htm

Sempre, sempre, Llança...

Josep M. Salvatella i Suñer

Parlem de símbols, ara mateix. Les llances en un principi, tots ho sabem, foren armes de guerra. Quan les legions romanes trepitjaren, no lluny d'aquí, la Via Heraklea, ressonaren sobre l'empedrat, rítmics i poderosos, els impactes de les seves llances. A cops de llança es defensaren el castell de Miralles i la fortalesa de la Roca, avui desapareguts. Després, amb la invenció de les armes de foc, les llances van passar a la història. Alguns senyors les penjaren als murs dels seus salons, per enaltir la seva nissaga. Les armes, llavors, es van convertir en objectes de decoració...

Llança, al seu escut, sempre hi ha ostentat les tres llances. Quan el segon consistori democràtic, el 1985, volgué recuperar l'escut original de la vila, es va fer un estudi acurat dels diferents models emprats al llarg dels anys. En la recerca efectuada a l'Arxiu Municipal, es van trobar nou o deu variants, des del 1.700 a l'actualitat. En tots hi havia, però, les tres llances. En diferents posicions, combinades o no amb les barres catalanes, o amb altres motius. Però sempre, això sí, les tres llances. De què ve això? Es parlà temps ha del Valle Lanciano, també d'un hostel medieval anomenat Les Llances. Qui sap!... El fet és que sempre, sempre, les tres llances han anat unides al nom de Llança.

Llança no és cosa d'avui, segurament aquests paratges s'han vist habitats des de fa més de vint segles. Quants en veuran encara?... Totes les coses d'aquest món tenen un principi i un final. Ja ho deia l'Eclesiastès: "Hi ha un temps per a cada cosa: un temps per néixer i un temps per morir"... Llança no és un poble jove, com poden ser-ho, per exemple, Portbou o El Port de la Selva, veïns nostres. Llança ja era Llança al segle IX, tal com consta en antics documents.

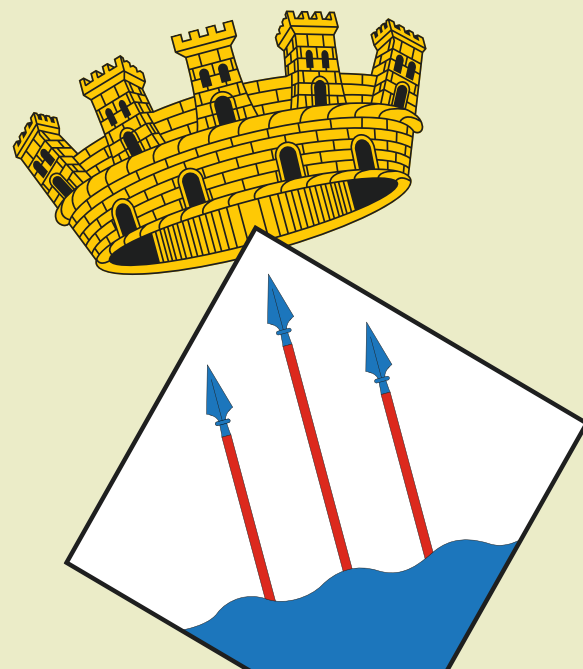
I Llança és cosa de tots, sabeu?... Dels alcaldes i dels regidors, dels pescadors i dels vinyataires, dels paletes i dels fusters, de les mestresses de casa i de les dones de fer feines, dels mestres, dels metges, dels capellans, dels botiguers, dels mecànics i dels carnisers, dels orfes i de les vídues, dels rics i dels pobres, dels captaires també, dels de dretes i dels d'esqueres, dels portencs i dels vilencs, dels catalans, dels castellans i dels vinguts d'altres països, dels purs i dels impurs, de les rates de sagristia i dels menjacapellans... Llança és tothom i Llança és de tothom.

Llança són, evidentment, Dolors Falcó i Rafael Estela, donants i benefactors; i Pere Purcallas, Jeroni Feliu i Joaquim Pey,

alcaldes. Però Llança són també en Quimet "Perolero", que de vegades bevia un xic massa i llavors parlava en un francès gutural; en "Pitu Doba", que somiava estranyes fantasies tot pasturant les vaques del seu germà; la "Xapa", un cas perdut en això del mam, que la trobaven cada matí ajaguda al Gardissó, dormint la mona; la "Nyinga", amb el seu gros pitram, que venia cacauets a la plaça i que recordaven al joc de la quina: -Les mamelles de la Nyinga: el vuitanta-vuit!...; i en "Maiplo", que captava casa per casa amb la seva monòtona cantarella: -Mai plou! Mai plou!... Gent que van ser de Llança, o a Llança, que van deixar un rastre, potent o esvaït ja avui dia. Llança som tots, des del més important al més insignificant...

Llança seguirà essent Llança, molt més enllà de nosaltres, que haurem contribuït a fer-lo més gran, més just, més humà. Recordem els versos de Miquel Martí i Pol:

*"(...) Tenim a penes
el que tenim i prou. L'espai d'història
concreta que ens pertoca i un minúscul
territori per viure-la. Posem-nos
dempeus altra vegada i que se senti
la veu de tots solemnement i clara.
Cridem qui som i que tothom ho escolti.
I, en acabat, que cadascú es vesteixi
com bonament li plagui, i via fora,
que tot està per fer i tot és possible".*

HOSTAL CAN NARRA

Especialitat en peix

Carrer Castellar, 37
Tel. 972 38 01 78
EL PORT DE LLANÇA

Aleix
RAFART

CARNISSERIA-XARCUTERIA
PRODUCTES ECOLÒGICS

C/ Major, 7
Tel. 972 38 01 02
LLANÇA (Costa Brava)

Port de Llança - Moll Jordi Canal, s/n
17490 LLANÇA
Tel. +34 972 38 07 10
Fax: 34 972 38 07 06
club@cnllanca.cat
www.cnllanca.cat

valvi
SUPERMERCATS

Av. Reina Fabiola, 2 - Llança - tel. 972 12 00 89

SABIES QUE...

Trobaràs + de 3.000 productes origen local
identifica'ls amb la nostra etiqueta

Cap a un nou paradigma cultural: les xarxes socials

Carles Molins i Rodríguez

L'objectiu fonamental d'aquest article és posar damunt la taula, les xarxes socials, tot posant la mirada en els seus orígens, els possibles beneficis i danys que el seu ús pugui exercir en l'ésser humà. Davant d'un fenomen tant estès com complex, no pretenem arribar a emetre cap judici definitiu, ans al contrari, oferir un ventall de conceptes i opinions que ens ajudin com a possibles usuaris a fer-ne un ús assenyat i eficient.

De sobres és conegut l'extrem abast que les xarxes socials han obtingut, essent milions d'usuaris arreu del món. Si intentem trobar l'origen d'aquesta situació, hauríem d'endinsar-nos en la dècada dels anys 90, en la qual, Internet començava una carrera sense fre, entrant en gairebé totes les llars arreu del món. L'any 1992 hi havia 1 milió d'ordinadors connectats, el 1996, ja n'eren 10 milions i el 2005, mil milions. Aquesta revolució tecnològica i cultural, aconseguí un nou èxit multitudinari amb l'arribada de la telefonia mòbil i, sobretot amb l'aparició dels telèfons intel·ligents, veritables ordinadors de butxaca.

Avui en dia, vivim en un món culturalment digitalitzat, la qual cosa suposa que, la immensa majoria de les persones interactuen diàriament amb els canals i plataformes digitals destinats a l'obtenció d'informació, treballar o gaudir del temps de lleure. En aquest aspecte, la diversitat funcional dels telèfons mòbils no ha quedat endarrere. Només per citar algunes de les xarxes socials més conegudes, que no les úniques, podem aportar que Facebo-

ok (2004), WhatsApp (2009), Twitter, ara anomenat X (2006), Instagram (2010), posseeixen cadascuna d'elles més de dos mil milions d'usuaris.

Una de les primeres consideracions a tenir en compte en analitzar les xarxes socials, consisteix a tenir en compte les veus d'alarma que han aparegut entorn de l'ús abusiu que en fan les persones, sobretot les més joves, del telèfon mòbil. Darrerament, han aparegut persones amb un criteri tècnic ben format, posant el crit al cel, alertant de tot un reguitzell d'efectes negatius que l'ús excessiu d'aparells electrònics provoca sobre infants i adolescents. A Catalunya més del 68% dels menors de 15 anys tenen mòbil, gairebé un 60% no tenen normes a casa per a l'ús d'aquests aparells, un 36,7% d'adolescents entre 12 i 17 anys passa més de 6 hores diàries davant les pantalles. El més perillós, és que aquestes dades van en constant augment. Certament, un ús abu-

siu i, cada vegada a unes edats més tendres, pot provocar l'aparició de diversos problemes i, fins i tot, una addicció severa. No es fa estrany que apareguin problemes d'ansietat, de dèficit en l'atenció i l'aprenentatge, manca d'autocontrol, baixa autoestima, alteracions del son i agressivitat. Tot l'anterior causat, fonamentalment, per un nul filtratge en l'entramat de relacions que l'usuari ha establert en el temps. Notícies falses, notificacions massives, crítiques malicioses i assetjament prenen una actualitat rellevant. Les causes en molts casos són propiciades per la mateixa particularitat d'aquest medi. Tothom té accés a l'edició sense cap mena de filtre, la qual cosa, suposa que es puguin pujar continguts completament inapropiats, es creïn multitud de relacions, sovint anònimes i que possibiliten fàcilment la suplantació d'identitats, etc. Després d'uns anys de la seva implantació, cal analitzar cas per cas, l'ús que se'n fa, les activitats, contin-

guts i relacions que s'hi estableixen i determinar-ne si els resultats són favorables o no per l'usuari. Per això es fa necessari un treball d'educació dirigit als més joves per induir-los-hi una utilització adequada als seus propòsits personals. En aquest aspecte, la família i l'escola hi tenen molt a dir i, sobretot a fer.

Per contra, si bé, les persones que alerten del perill mai deixaran de tenir raons, també és de justícia, deixar entreveure unes quantes vies, mitjançant les quals, la utilització de xarxes socials, fomenta condicions que són positives pels humans.

Prenent en consideració l'enorme quantitat d'informació de temàtica infinita que circula a les xarxes socials, es fa necessari l'establiment de filtres personals força estrictes, per tal que l'usuari final n'obtingui un benefici. En principi sembla que el més important és que l'usuari sigui una persona madura, que sàpiga regular i destriar el que li interessa del que no, però això, no sempre resulta ser tan simple.

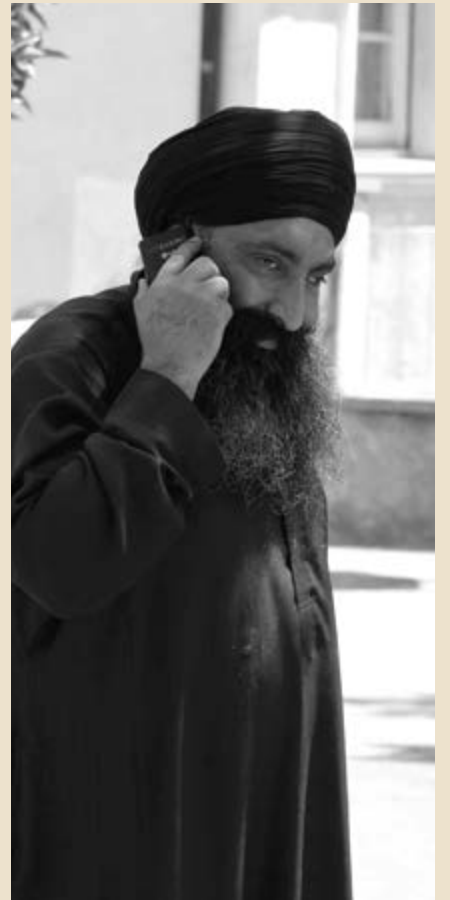
Una altra consideració, gira entorn de l'autoria de les publicacions i temàtiques que s'hi publiquen. Amb les xarxes socials, qualsevol persona té accés a la publicació d'aspectes de la seva vida privada, aficions, etc., sense que aparegui ningú que controli la qualitat o la realitat del que es publica. Així doncs, es fa necessària una actitud escèptica i un reiterat contrast de les fonts que es pretenen utilitzar.

Després d'esmentar l'enorme facilitat i democratització d'accés a tota mena d'informació, hem de posar l'incís, entre d'altres, en la multitud de projectes solidaris, benèfics i humanitaris, que s'hi duen a terme. Així mateix, les xarxes socials també s'han instrumentalitzat com un enorme aparador de productes de molt diversa naturalesa, convertint-se així en un canal propagandístic de primer ordre. També, perquè no, en un fons farcit de tutorials ben fonamentats dels temes més

diversos i, en una font perfecta d'informació multidisciplinària i veraç.

En definitiva, sembla que la gran majoria dels estudiosos del tema confluïren en l'opinió que les xarxes socials poden, essent usades amb un criteri intel·ligent i crític, erigir-se en una font enorme d'informació variada i complexa, com a element propagandístic de multitud de productes i, fins i tot, com a vehicle de relacions humanes, substituint, els formats convencionals. Els problemes apareixen quan l'ús que se'n fa, és immadur, inconscient i poc crític, podent caure molt fàcilment en estafes o en afers poc humans i ètics. Cal educar, regular i fomentar-ne un ús responsable, eficient i sa, no caient en el vessant obscur i retorçat, que com la gran majoria de les conquestes de la humanitat, també tenen.

Ja per acabar, gran part de nosaltres, com usuaris o espectadors, convindrem que, es fa necessari un ús equilibrat i controlat, tant pel que fa a la periodicitat de connexió, com de la qualitat dels continguts que utilitzem. Dit d'una altra manera, cal dirigir sobretot als més joves cap a una utilització amb objectius ben definits per tal d'obtenir-ne beneficis i, fins i tot, moments de diversió i entreteniment saludables. Cal posar les xarxes socials al nostre servei i no pas acabar devent servitud a aquestes. Així ho perceben, a més d'autoritats en la matèria, dirigents i pedagogs, en veure la necessitat de posar limitacions a l'ús dels aparells electrònics en horari lectiu, als centres escolars, on es produïen greus interferències en l'activitat lectiva. I és que en molt poc temps, diria que no pas més d'una dècada, l'ús i abús de la utilització del mòbil, s'ha incrementat exponencialment i, no només de part dels adolescents, sinó també, de gran part de la població adulta. Tot plegat es presenta com un tema molt complex, amb opinions múltiples i variades que fan necessari un debat viu i continu, l'evolució del qual encara resta en l'aire.

Imatges pàg. 10 i 11
Autor: Joan García Cantero

Tradicionals partits de Festa Major

Carles Chacón i Belarra

La festa major acostuma a ser la festa més rellevant de cada poble. I Llançà, com altres viles i pobles que gaudeixen de la seva festa major a l'hivern, també celebra una segona “festa major” durant l'època d'estiu. Podríem dir que aquest variat i ric patrimoni festiu ens alegra el calendari local. A principis d'any, l'hivern s'encisa amb la Festa Major de Sant Vicenç, a mitjans de juliol el Port s'engalana amb la Festa del Carme i a finals d'agost, la vila fa encara més goig durant la Festa d'estiu. Tradicionalment, aquests dies de festivitat són aprofitats per celebrar els partits coneguts com de festa major. En aquest article, repassarem algun dels rivals, resultats, cròniques i nomenclatures de trofeus d'aquests partits de festa major al nostre poble.

Segons diuen els entesos en la matèria, l'excusa perfecte per realitzar un amistós entre dues poblacions veïnes és un partit de festa major. Això passava durant la centúria passada i segueix passant recentment. Hi ha velles costums que mai passen de moda. Com veurem, en el futbol llançanenc, tant el C.E. Llançà com l'equip del Port (l'Arenas C.F.), fou habitual jugar aquests partits a finals d'agost, concretament, per la festa d'estiu de la vila. Tanmateix, en casos excepcionals i molt singulars, també s'han celebrat partits durant la Festa Major de Sant Vicenç. El motiu pel qual s'han realitzat més partits de festa major durant l'època d'estiu és senzilla; el calendari federatiu convida i dona més facilitats a realitzar amistosos quan els campionats ja han acabat o encara no han començat. Per tant, la festa major d'estiu, encaixa perfectament per a la celebració de trobades futbolístiques de caire amistós. Des d'antic, aquesta data de finals d'agost, ha estat valorada pel públic per conèixer la plantilla de jugadors i donar la benvinguda a la nova temporada.

Fent recerca sobre els partits documentats de festa major podem trobar rivals de tot tipus; equips de poblacions veïnes, equips de capital de comarca o província, equips internacionals i, fins i tot, seleccions amateurs només constituïdes per jugar aquest dia. És

ben cert, que si parlem de partits de festa major, cal fer menció especial al rival predilecte; el Portbou. I és que des de temps llunyans, la festa major d'estiu es recorda amb el clàssic derbi. La història així ho avala, sent l'equip que més vegades ha jugat contra el Llançà en aquest tipus de trobades. Els altres adversaris més comuns en visitar Llançà han estat, sobretot, el Roses, Vilajuïga, Peralada o La Jonquera. Altres equips habituals amb més d'una visita han estat el Girona (1935/1976/1988/1997), filial del Girona (1965/2015), Banyoles (1973/1974/2009), Sant Feliu de Guíxols (1980/2014), Maçanet de Cabrenys (1981/1990) o Cadaqués (1987/2005) entre d'altres. En canvi, equips amb una única visita documentada per festa major han estat El Port de la Selva (1947), el filial de l'Espanyol (1975), l'Anglès (1979), el Bisbalenc (1989), Farners (1996), l'Escala (2000), Juvenil del F.C. Barcelona (2001), Terrassa (2010), Germans Sàbat (2017), l'Olimpíic la Garriga (2019) i un llarg etcètera.

Altres adversaris rocambolescos han estat els equips internacionals o seleccions. Pel que fa a la visita d'equips internacionals, el que més edicions ha participat és el Perpinyà (1972/1973) i després l'Olimpique de Banyuls (1965). Però, no tots els transfronterers han estat equips de la Catalunya Nord, també hi hagut rivals forasters de més distància, com per

exemple el Montelaimar (1966). Una població situada al departament de la Droma (França), a la regió d'Alvèrnia-Roine-Alps, a la vora del Roine, aproximadament a 379 km de Llançà. Pel que fa als partits contra seleccions, cal contextualitzar, que en els primers anys de futbol al poble era comú que s'organitzessin aquest tipus d'amistosos, sobretot, vers seleccions d'estiuejants amb barreja d'autòctons o milicians. Al municipi, el darrer partit amb selecció de soldats que es té constància fou a mitjans del segle XX. Concretament, un partit de festa major disputat entre l'Arenas F.C. i la Selección del Regimiento de Badajoz (1952). Posteriorment, el C.E. Llançà va jugar un partit de festa major contra una Selecció provincial (1975).

Un cop vist el tipus de rivals que ens han visitat, breument, analitzar els resultats que s'han anat desenvolupant al llarg dels anys. En resum, s'observa com al segle XX el balanç de resultats acostuma a ser més favorable a l'equip local i a partir del segle XXI hi ha un canvi de tendència. Aquest fet, principalment és degut a la invitació d'adversaris de categoria superior durant els darrers anys. D'una banda, si ens centrem a veure els resultats del derbi per excel·lència entre les dues poblacions costaneres (Llançà-Portbou) cal tenir en compte, que el balanç de resultats per festa major en els darrers 10 partits disputats al segle XX; és de 3 empats i 7 victòries favorables a l'equip local. I curiosament, l'últim derbi del segle passat es va viure el resultat més escandalós mai vist a favor dels llançanencs: 7 a 1 (1995). Cal recordar, per contextualitzar, que la temporada 1995 el C.E. Llançà anava a militar a la categoria Preferent (la més alta assolida) i disposava d'un equip talentós amb noms com Eugeni Fàbrega, Paco Pérez, Ion Etxegoien, Xavi Calsina, entre d'altres jugadors de renom. Llavors, no és d'estranyar la golejada viscuda en aquelles dates.

Per altre banda, trobem en ocasions puntuals resultats on el marcador ha estat peculiar. Com per exemple, golejades a favor com la citada contra el Portbou (1995) o vers el filial del Girona (1965) amb el resultat de 7 a 0. En algunes edicions el públic ha gaudit de molts de gols, però, malauradament, també en contra del Llançà. Com per exemple el 0 a 7 del Figueres (1992) o el 0 a 6 del Peralada (2012). Recentment, també s'han vist partits amb forces gols, com el 1 a 5 del Girona “B” (2015) o el 1 a 5 de La Jonquera (2018). Però, mai s'han fet tants gols com el 3 a 6 entre el Llançà i el Perpinyà (1972) o el 4 a 6 entre Llançà i Roses (2003). Partits on l'aficionat de ben segur va estar ben entretingut amb tants de gols. Tanmateix, subratllar, que el més freqüent és que el públic hagi presenciats partits amb resultats ajustats o fins i tot, d'empat final. Aquests partits, també tenen emoció fins al darrer moment ja que el trofeu s'acaba decidint per penals.

Analitzats els rivals i els resultats, explicar algunes curiositats que envolten les cròniques dels partits de festa major. Sense anar més lluny, a principis dels anys setanta, trobem forces cròniques de partits de festa concentrats en les mateixes dates d'agost. Com podia ser que es juguessin dos i quatre partits en un mateix cap de setmana? L'enigma fou resolt... quan es comprova que en aquell període el futbol llançanenc gaudia de Llançà “A” i Llançà “B”. Per aquest motiu, es troben fins a dos i quatre partits de festa major durant un mateix cap de setmana.

Llegint altres cròniques de partits de festa major, un també constata com s'aprofitava l'esdeveniment esportiu per fer reconeixements públics a persones vinculades al Club. Per exemple, entrega de plaques commemoratives a jugadors, directius o presidents, com en el partit de festa major entre Llançà i Bisbalenc (1989) per la retirada de Pedro Chacón, el partit celebrat l'any 2002 a l'expresident Vicenç Pumareda o el reconeixement a Pere Pacreu (2013 i 2016). Certament, també s'han viscut homenatges a figures emblemàtiques del municipi, com per exemple a l'artista J. Martínez Lozano. L'agost de 1976, es va dedicar un partit d'homenatge i es va sortejar una obra seva durant la mitja part.

Seguint amb curiositats vinculades a les cròniques dels partits de festa major. Aclarir, que durant el franquisme, a part dels partits de festa major d'agost, ocasionalment també trobem cròniques i cartells de partits celebrats “de festa” durant el 18 de juliol (dia de festivitat nacional per commemorar «l'alzamiento de les tropes franquistes»). A partir de 1977 deixa de ser festiu nacional i deixen de produir-se aquests partits de festa.

Però, de tots els partits emblemàtics i cròniques emocionants llegides, un es queda amb la del partit disputat l'any 1950. Un partit benèfic celebrat al Camp de La Creu entre els dos equips del Port i la Vila. Equips que tradicionalment evitaven enfrontar-se en amistosos o a la lliga per la rivalitat que existia entre ells. En aquest cas, el C.D. Llançà i l'Arenas F.C. deixen les desavinences a un costat per celebrar el derbi local destinat a una causa benèfica. Concretament, per donar recolzament al jugador Vicente Bosch Balló (Nel-lo) del Arenas F.C. i la seva família, després del desafortunat accident d'un infant de dos anys.

La darrera menció especial sobre les cròniques de festa major són els partits versus l'U.E. Figueres i U.E. Olot. Uns equips emblemàtics de la província que també han jugat partits de festa major a Llança, però a diferència de tots els partits vistos fins ara, van ser partits celebrats per la Festa Major de Sant Vicenç. Aquest fet no és casual, ja que foren partits de valor històric per al Club. No tant per la superioritat del rival (categories superiors) sinó per l'efemèride que es commemorava. En el cas del amistós amb l'U.E. Figueres (1992), equip de 2a Divisió, era per la inauguració “fallida” del nou Camp Municipal de Llança. Fou fallida degut a la tempesta de neu que va caure per Sant Vicenç i va impedir jugar l'amistós. Finalment, el partit es va jugar a les festes d'agost del mateix any. El segon partit especial celebrat per la Festa Major de Sant Vicenç, va ser el partit que va participar l'U.E. Olot (2019) per commemorar el Centenari del Club.

Un cop vist l'heterogeneïtat de rivals, resultats, cròniques i curiositats que s'han produït envers els partits de festa major, ens centrarem en desxifrar la nomenclatura dels trofeus. És a

dir, veurem quins noms i patrocinadors hi havia darrera dels trofeus que estaven en joc durant els partits de festa major. En el cas llançanenc, sobretot, durant la centúria passada, la llista per identificar els noms que pren la copa és força extensa. Dit d'un altre manera, la llista d'empreses privades o ens públic, que van col·laborar i prendre nom del trofeu que estava en joc per festa major era un repertori força llarg. Tant extens que, fins i tot, en algunes edicions havien arribat a cohabitar en un mateix any més d'un trofeu. És a dir, més d'un patrocinador que dona nom a la copa que s'havia de disputar en el partit de festa major. Això implicava que durant la festa major, divendres, dissabte o diumenges s'havien de celebrar més d'un partit. En altres clubs és cert que mantenen un mateix títol o nom de trofeu al llarg de la història, però, en el cas de Llança no ha estat així. Gairebé, cada dècada apareix un nou nom de trofeu pel partit de festa major. En els darrers anys, s'ha accentuat la relació amb col·laboradors de caire públic, com el Consell Comarcal o el propi Ajuntament de Llança. La llista d'aquests noms de trofeu: Copa Excmo ayuntamiento, Trofeu Minas Carmina, Trofeu Pati Blanc, Trofeu Griselda, Trofeu Hermanos Vila, Trofeu Cacao Ram, Trofeu Hotel Gri-Mar, Copa Adriàtica, Trofeu Jijonenca, Trofeu Muñecas Tat, Trofeu Alt Empordà, Trofeu Diaz de Budallés, Trofeu Ajuntament de Llança i Trofeu Pere Pacreu.

De tota aquesta gran llista de trofeus mencionats, la copa que més vegades s'ha aixecat és el trofeu Ajuntament de Llança (més de 25 vegades). La segona copa és el trofeu Hotel Gri-Mar (més de 10) i el darrer nom de copa a jugar-se per festa major és el trofeu Pere Pacreu (IV edició). Cal recordar, que malauradament, des de l'any de pandèmia i post pandèmia, és a dir, des de l'any 2020 fins l'actualitat, el primer equip no celebra el partit de Festa Major. Ja sigui per motius d'emergència sanitària, climàtica o per altres interessos... aviat farà cinc anys que no s'ha tornat a celebra. Tant de bo el desig d'aquell que escriu es faci realitat i el proper partit de festa major del primer equip es pugui reprendre la V edició del Trofeu Pere Pacreu. En aquesta vila, com en qualsevol altre, les tradicions que fan poble s'han de cuidar i a les persones úniques se'ls ha d'homenatjar. Tal i com ho saben fer altres entitats esportives (com el bàsquet) amb els seus llegendaris. Custodiem la memòria, que de ben segur no només els directius i coordinadors que van promoure aquesta iniciativa l'any 2016 estaran contents, sinó també tots els simpatitzants, socis i sòcies de la família llançanenca ho veuran amb bons ulls. En definitiva, recordar que les festes locals són dates significatives i des de temps passat han estat l'ocasió perfecta per reunir els seus habitants entorn la música, el teatre, la gastronomia i un llarg etcètera d'activitats, entre elles els seus partits de festa major.

Bibliografia:
Pandora Girona (2023) Diputació de Girona.
Arxiu Municipal de Girona.
<http://pandora.girona.cat/?view=hemeroteca> (URL).

Imatge pàg. 12
AMLLN. Fons Col·lecció Cartells Guillem Duran.
Any 1947.

Imatge pàg. 13
AMLLN. Fons Col·lecció Cartells Guillem Duran.
Any 1950.

Imatge pàg. 14 (superior)
AMLLN. Fons Col·lecció Cartells Guillem Duran.
Any 1952.

Imatge pàg. 14 (inferior)
AMLLN. Fons Col·lecció Cartells Guillem Duran.
Any 1972.

Imatge pàg. 15
AMLLN. Fons Col·lecció Cartells Enrique García.
Any 2017.

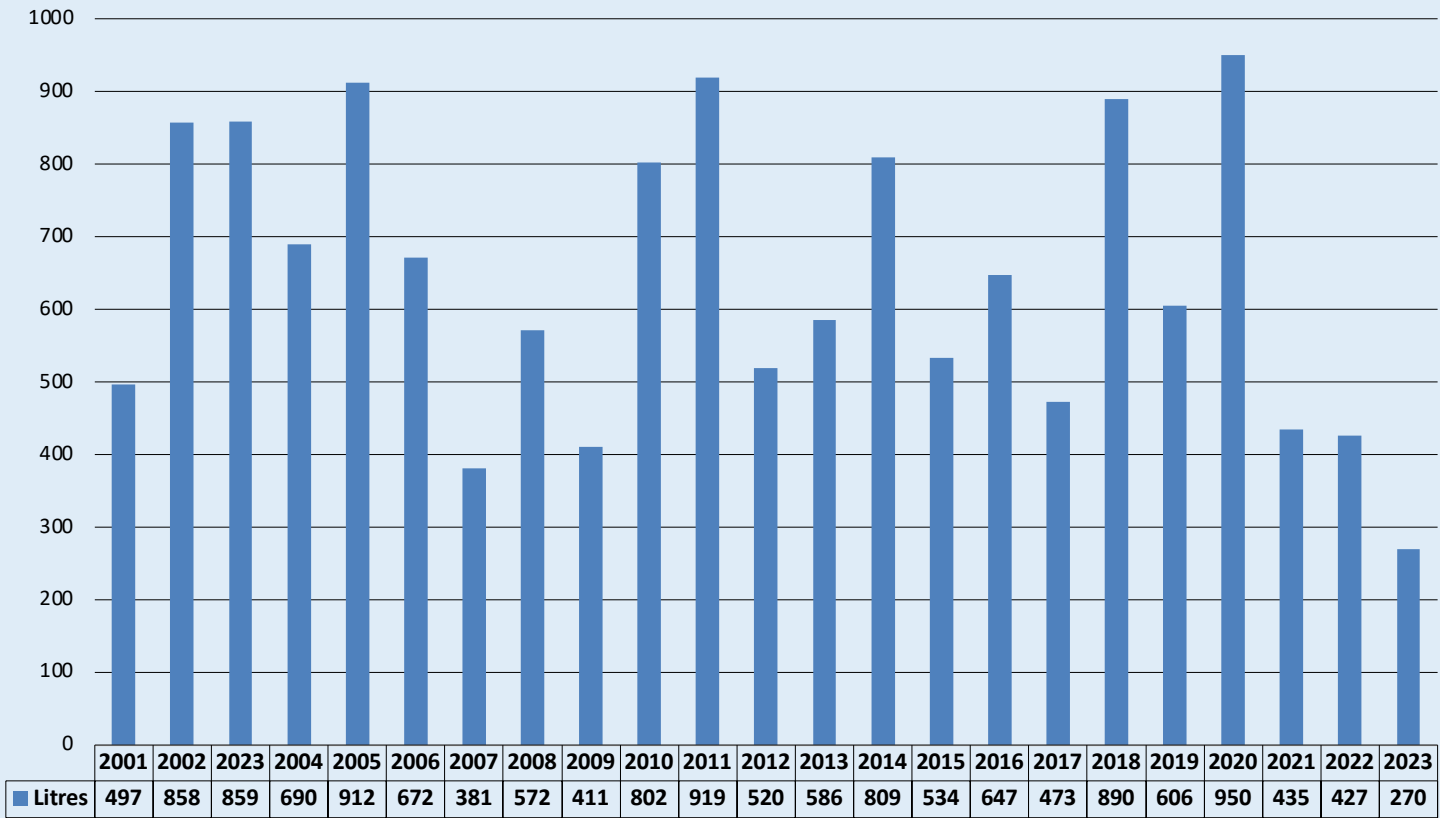
Dades pluviomètriques de Llançà (2001 - 2023)

Montse Mallol i Bosch / Arnald Plujà i Canals

Totes les dades exposades han estat registrades al sector de LA COMA de Llançà, a mig camí entre els nuclis del Port i la Vila. Atès que l'orografia del terme de Llançà abasta dels 0 metres a nivell de mar fins als 606 metres de puig d'Esquers, els valors obtinguts s'han de considerar mitjans a nivell municipal, lleugerament superiors a la franja marítima i molt inferiors a les capçaleres de les valls de Sant Silvestre i sobretot de Vallmanya, similars a les de

muntanya mitjana. El mapa pluviomètric de Catalunya de l'any 1958 indica que a Llançà li corresponia una precipitació anual de 500 a 1000 mm, segons fos al litoral o a interior. Seixanta anys després, aquestes xifres es redueixen a 300 i 700 mm., cosa que suposa una pèrdua hidrològica de més del 30%. Els tres darrers registres anuals reflecteixen una disminució progressiva de pluges fins als 270 mm de l'any 2023, més propis d'un clima àrid o semi desèrtic que mediterrani. A destacar la

pluja extrema del 13 de setembre de l'any 2006, quan el pluviòmetre de la Coma va mesurar 210 mm d'aigua, dels quals 190 van caure en menys d'una hora. A nivell mensual, en quaranta ocasions es van superar els 100 l/m², destacant els mesos de setembre de 2006, novembre de 2011, octubre de 2018 i abril del 2020, en cadascun d'ells plogué més que tot l'any 2023. El rècord diari l'ostenten els 372 litres del mes d'octubre de 2005, una quantitat avui difícil d'imaginar i de repetir.

Registres mensuals màxims

Any/mes	Litres/m²	Any/mes	Litres/m²	Any/mes	Litres/m²
2004 Febrer	98	2008 Desembre	126	2020 Gener	183
2005 Març	99	2002 Maig	139	2014 Agost	195
2016 Novembre	100	2001 Gener	140	2011 Març	196
2018 Abril	100	2003 Febrer	140	2006 Gener	197
2005 Setembre	101	2019 Octubre	144	2004 Abril	201
2013 Maig	103	2005 Febrer	148	2003 Octubre	202
2013 Novembre	106	2001 Novembre	154	2002 Abril	220
2019 Setembre	107	2016 Octubre	155	2014 Novembre	240
2011 Octubre	111	2012 Octubre	156	2006 Setembre	274
2012 Octubre	111	2010 Maig	164	2011 Novembre	284
2003 Gener	113	2013 Març	170	2020 Abril	297
2020 Setembre	114	2003 Desembre	172	2018 Octubre	305
2005 Novembre	115	2014 Setembre	172	2005 Octubre	372*
2002 Octubre	124	2010 Octubre	175		

*Detall octubre de 2005: dia 2= 13 litres; dia 5= 6 litres; dia 10= 81 litres; dia 12= 58 litres; dia 13= 25 litres; dia 14= 42 litres; dia 15= 44 litres; dia 18= 102 litres i dia 23= 1 litre. Total: 372 litres.

Registres diaris màxims

Data	Litres/m²	Data	Litres/m²	Data	Litres/m²
2001 - 15 Novembre	73	2003 - 17 Octubre	83	2005 - 18 Octubre	102
2002 - 10 Desembre	73	2020 - 21 Gener	87	2016 - 13 Octubre	103
2005 - 8 Febrer	73	2011 - 28 Octubre	88	2014 - 29 Setembre	107
2021 - 24 Novembre	75	2003 - 3 Desembre	89	2015 - 29 Setembre	107
2005 - 16 Maig	79	2010 - 10 Octubre	90	2010 - 4 Maig	108
2002 - 8 Maig	80	2014 - 29 Novembre	91	2003 - 6 Gener	110
2002 - 9 Octubre	81	2011 - 21 Novembre	92	2022 - 12 Març	111
2005 - 10 Octubre	81	2019 - 4 Desembre	92	2002 - 3 Abril	117
2010 - 8 Març	81	2004 - 16 Abril	98	2020 - 21 Abril	122
2011 - 12 Març	82	2014 - 30 Novembre	99	2006 - 13 Setembre	210

Imatge pàg. 17
Autor: Arnald Plujà Canals.
Font: Montse Mallol Bosch.

Cròniques de Llança (XIV)

A través dels llibres d'actes de l'Ajuntament (1887-1888)

Lluís Feliu i Pumarola

22 d'octubre 1887

El senyor alcalde president en virtut de les atribucions de que disposa, a tingut a bé escollir als Srs. José Sirvent i Oriol, Nicolás Ferrer, i Juan Majuelo per omplir lo disposat al paràgraf 7 d'aquest Article. Manifestant que en aquesta alcaldia no existeix força de Guardia civil, ni cap pèrit agrònom, per tal motiu no poden formar part de la Junta, les persones designades als paràgrafs 5 i 6 del Article 4 de la Instrucció, tal com el mestre de l'Escola Pública per estar absent de la Vila. En virtut de l'exposat queda constituïda la Junta composada 1r - Els Srs. De l'Ajuntament, 2n - el Rector de la parròquia, 3r - el Jutge municipal, 4t - el Sr. Eugenio Perxas en qualitat de metge, i ser el que té més temps de residència en aquesta Vila, 5è - el Farmacèutic, 6è - el mestre d'Instrucció Primària, 7è - els tres majors contribuents abans anomenats, i per últim els Alcaldes dels barris de Balleja i del Port.

27 de novembre 1887

La Corporació, tenint en compte el gran temporal ocorregut per aquestes costes els dies 17 i 18 del mes actual, i volent que consti perpètuament a punt fixe el límit del Port fins on van arribar les onades del mar al paratge titulat "Sorrall del Port", acorda per unanimitat obrir una àmplia informació respecte al extrem expressat entre els veïns del Port, els que tindran que declarar davant l'alcalde i el secretari, i després de verificar-ho, es donarà el resultat al l'Ajuntament.

En virtut de voler eixamplar el camí de Tifell o Villordí, carretera que condueix a Sant Silvestre, s'acorda que la comissió d'obres examini el lloc.

1 de desembre 1887

S'acorda de dividir el Districte Municipal en 7(?) seccions, la 1a - la del Centre, la 2a - d'Orient, la 3a - la de Migdia, la 4a

Fiscal · Laboral · Mercantil
Comptable · Assegurances

C/ Nicolás Salmerón, 6 Baixos
Tel. 972 12 09 94
info.buxeda@gmail.com
17490 LLANÇÀ

ZURICH ASS.
J. BUXEDA
AG. 170066-5

BATERIES	TUBS D'ESCAPAMENT
CANVI D'OLI	FRENS
ALINEACIÓ	CANVI DE VIDRES
PRE ITV	CÀRREGA AIRE CONDICIONAT

C/ Camprodon, 8 - Tel. 972 12 06 75

INTERMEDIACIÓ COMPRAVENDES I LLOGUERS
NOVES PROMOCIONS
ADMINISTRACIÓ PATRIMONI LLOGUERS
ADMINISTRACIÓ COMUNITATS PROPIETARIS
VALORACIONS I ASSESSORAMENT URBANÍSTIC
ESTUDIS D'INVERSIÓ I GESTIÓ PATRIMONIAL
LLOGUER DE VACANCES

La immobiliària
número 1
de les comarques
gironines

LLANÇÀ
c/ Castellar, 48-50
17490 Llança
972 38 01 97
llanca@finquescompany.com

Oficines a Figueres, Roses, Llança i Girona
www.finquescompany.com

BAR FELIP

C/ Nicolás Salmerón, 2
Tel. 972 38 13 28
17490 LLANÇÀ

- la de Ponent, la 5a - del Nord, la 6a - de les Afores, aquesta representada per l'alcalde del barri de Balleta, i l'alcalde del barri del Port.

18 de desembre 1887

Es presenta un compte del Sr. Farmacèutic pels medicaments subministrats al Sant Hospital de la Vila, per l'import de 3 pessetes, s'acorda per unanimitat abonar la suma.

El mateix farmacèutic presenta una segona factura per l'import de les boles d'estricnina que va fer per subministrar-les als gossos, per un import de 20,25 PTA, que s'abonaran a càrrec del capital d'Imprevistos.

25 desembre 1887

Es distribueixen els fons a diverses seccions, als empleats municipals 202,50 PTA, al secretari 26,80 PTA, per papers, segells i correus.

A l'alcalde 5,45 PTA, per correus, 1 PTA, per socórrer transeünts pobres, 1,50 PTA, per dos socors fets al mosso Narciso Pacareu per incorporar-se a l'exercit, 1,50 PTA, per dos socors a dos presos els dies 24 i 25 d'aquest octubre últim, 3 PTA, per la conducció a Vilajuïga d'un pres procedent de la Selva de Mar.

A Juan Iter “Hojalatero”, 15 PTA, per petroli, tubs de quinqués, un tub de llauna, i compondre una *bambola* (vàlvula) de la bomba de la font.

8 de gener 1888

El President dóna la informació instruïda per fer constar el límit fins on van arribar les onades del mar en el temporal dels dies 17, 18 del mes d'octubre de l'any passat. Havent declarat

onze veïns del Port, que en tals dies les aigües del mar van envair el terreny dit el “Sorrall del Port”, i encara més enllà, però que això succeeix en els temporals i tempestes rutinàries.

Han arribat a la Corporació Municipal notícies de que en alguns cafès es juga als jocs prohibits per la llei, s'acorda posar en coneixement dels amos de dits establiments, prevenint-los de que s'abstinguin en absolut de jugar, del contrari ho posaran en coneixement del M. I. Sr. Governador Civil.

El regidor Baltasar Puntonet de la comissió d'obres, informa de que s'ha traçat la línia de la carretera en el punt que llinda amb la finca dita Manso Fulcarà, al camí de Villordí, la carretera tindrà una amplada de 25 pams a l'entrada i 20 pams al centre, l'ajuntament acorda el traçat.

18 de febrer 1888

Es donen altes i baixes d'immobles, 1r - José Cervera i Olivet ven als consorts Pedro Domenech i Lloveras i Eugenia Deviu, un hort a la “Salanca del Sacristà”.

2n - El Sr. Manuel Cervera Heras a venut a la Sra. Margarita Tolsanas i Ros, un terreny de vinya dit “La Roca”.

3r - El Sr. Jaume Fàbrega i Jubert demana que continuï al seu nom una casa d'aquesta Vila al numero 11 del carrer Iglesia que va adquirir per herència de la seua mare.

5è.- El Sr. Juan Pacareu demana ser baixa d'un tros de casa que ha venut a la Sra. Dolores Fàbrega.

7è - El Sr. Francisco Ballesta i Galter és alta d'una casa al carrer Unión, 5, que ha comprat al Sr. Jacinto Baus Torrecabota.

8è - El Sr. Pedro Verdaguer i Llorella és baixa d'una finca al terme de “Campamar” dit la “Climenta” que ha venut al Sr. Gregorio Estela i Ferrer.

10è - El Sr. Jaime Riera i Viñas és alta d'un hort al terme “Marededeu de la Esperanza”, sent alta la seua consort, la Sra. Maria Ferrer, i d'una casa al carrer Oriente, 4, comprat la primera a Francisca Molins i Morer, i l'altra de la Sra. Guadalupe Valls.

11è - El Sr. Pablo Oriol i Parès és alta d'una casa al carrer de Mar, 17, comprada a Guadalupe Valls.

15è - El Sr. Carlos Duran Barris és baixa d'algunes finques d'aquest terme municipal.

15 d'abril 1888

L'Ajuntament es fa sabedor d'una carta en què el procurador de Figueres, el Sr. José Ribot, que participa al plet d'aquest ajuntament junt amb altres, contra la Duquesa de Medinaceli, s'han rebut al jutjats d'aquesta ciutat de Figueres, i que l'ajuntament a de pagar les costes que li corresponguin. I en virtut de que aquesta carta no expressa de manera clara la sentència del Tribunal Suprem, ni de les costes, espera que s'acordi lo procedent.

12 de maig 1888

L'ajuntament posa en evidència la disminució de la població d'aquesta Vila. S'acorda que les principal causes són que l'explotació de la línia fèrria de Barcelona, Tarragona, i França, en el trajecte de Girona a la frontera, es van reunir moltes famílies forasteres, que al acabar l'explotació van desaparèixer ignorant el lloc on han anat. També a causa de la plaga *filoxèrica*, amb la completa paralització dels treballs a les vinyes, hi ha hagut una emigració constant de moltes famílies.

13 de maig 1888

Es reclama des de l'alcaldia de Figueres l'import de les despeses carceràries del 2n i 3r trimestre.

10 de juny 1888

L'alcalde del barri del Port comunica que el fill del Sr. Jaime Castelló de dit barri, té la verola, i prega que es prenguin les precaucions sobre el particular.

El Sr. Pedro Oriol demana se l'autoritzi a fer un embornal davant d'una casa que té per la part del carrer Iglesia, per tal s'escorrin les aigües brutes, que seran conduïdes per conductes subterranis. L'ajuntament no ho autoritza ja que en tal carrer ja hi ha una cloaca pública. El demandant pot desguassar les aigües brutes connectant-se a la cloaca pública, amb les costes de les obres al seu càrrec i deixant la via pública en perfecte estat.

El rellotge de la Vila es troba en molt mal estat, això pot ocasionar perjudicis al veïnat. Examinat el rellotge, es decideix reparar-lo sempre que el preu de la feina no superi les 25 PTA.

També una de les campanes de la torre immediata a la Casa Capitular, amenaça de caure, cosa que podria ocasionar alguna desgràcia, que s'ha d'evitar. La comissió acorda examinar la campana, i si amenaça tal ruïna, avisar al Sr. Rector de que ha de donar les ordres oportunes per tal de que es practiquin les obres necessàries per tal d'evitar l'esfondrament. De no fer-se, ho faria l'ajuntament cobrint les costes amb la venta de la campana.

17 de juny 1888

El Sr. Pedro Masdeu presenta un compte de 112,43 PTA per treballs de paleta al edificis del Comú i el Cementiri. Queda aprovat que es paguin.

El President Sr. Felix Heras i el Sr. Baltasar Puntonet, posen en coneixement de la Corporació que examinat el local del campanar, s'ha vist que està en un lamentable estat de ruïna, que pot provocar una desgràcia.

La Corporació es fa ressò de que en aquesta comarca hi ha alguns gossos atacats d'hidrofòbia (malaltia de terror a l'aigua que poden tenir les persones que han sigut mossegades per animals rabiosos), i per evitar en lo possible les terribles conseqüències que tindria si el mal es desenvolupés, s'acorda subministrar boles d'estricnina als gossos que vagin sense morrió, i que a tal fi seran adquirides les necessàries.

A l'atenció de que ja comencen les temporades de les calors, s'acorda publicar un ban relatiu a la netedat i decència dels banyistes.

L'encarregat del cementiri reclama a la Corporació que li faciliti eines pels enterraments. La Corporació li contesta a l'encarregat del cementiri que com que percep un dret per cada enterrament, pot tornar les eines que pertanyen al municipi, i que les noves que les adquireixi de compte propi. I si això no li convé, pot deixar el càrrec, que s'anunciarà vacant.

S'acorda enviar una comissió al barri del Port per examinar l'estat del terreny comunal, amb lo relatiu a neteja i policia urbana i rural.

20 de juliol 1888

Es fa la lectura d'una instància del Sr. Isidro Reig, veí del barri del Port, en la que denuncia l'estat lamentable d'abandó general de la neteja, higiene, i ornat públic, i suplica es digni l'ajuntament dictar les disposicions necessàries per sanejar tal lamentable estat.

Seguidament es dóna lectura d'una altra denúncia formulada per varis veïns del barri del Port, que diu que el Sr. Isidre Reig té una cort de porcs a la via pública, i que s'examini tal cosa. S'acorda que la Corporació passarà a examinar les dependències.

28 de juliol 1888

Seguidament els propis senyors con-
currents, en vista de l'excessiva quota tri-
butària assenyalada per aquesta població,
i donat l'espantosa misèria que existeix
en la mateixa, consideren del tot impos-
sible fer efectiu dit import.

14 d'agost 1888

L'Ajuntament a examinat el corral de-
nunciat del Sr. Isidro Reig, i està vist que
la cort de porcs és a la via pública, i que
impedeix la lliure circulació dels transeünts, i ordenen al Sr.
Reig que tregui immediatament la porquera de la via pública.

26 d'agost 1888

L'Ajuntament publica un bàndol en què s'ordena l'enderroc
i neteja de totes les porqueres, escombraries, i destorbs que
existeixin a la via pública del barri del Port.

30 de setembre 1888

En una instància firmada per el Sr. José Falcó i altres, en
que reclamen es deixi lliure i expedit el camí o carretera que
va cap a "Coplliure", en el punt on hi ha el pont de la ribera i la
finca del Sr. Joaquín Guanter. Vista la qüestió per la Corporació
i sabent que dita carretera és de conservació municipal, però
donada la gran quantitat d'aigua que baixa per la ribera, no és
possible, de moment, practicar-hi cap reparació, cosa que es
comunica el Sr. Falcó.

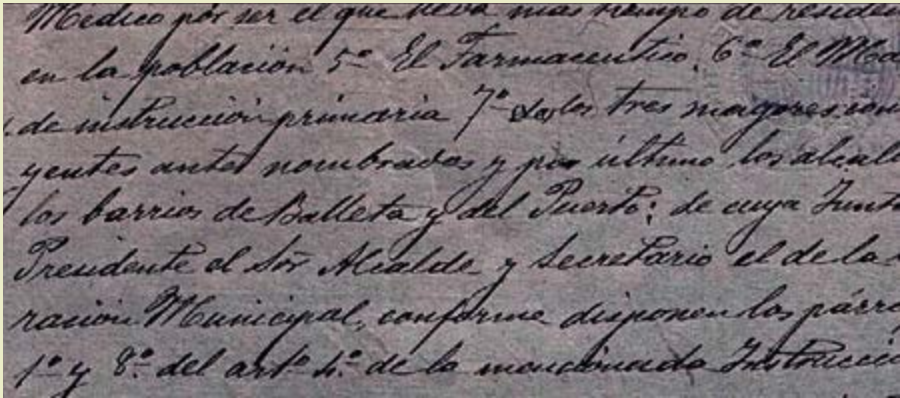
17 d'octubre 1888

1r - El Sr. Pedro Purcalles Castelló demana ser baixa d'una
criatura de lactància que se li ha assignat indegudament, i que
se li rebaixi la quota corresponent. Vist per la Junta s'informa al
recurrent que no té cap família de lactància a la seua cèdula, ja
que els sis individus que hi figuren són, el recurrent, la dona, un fill
casat i l'esposa, un altre fill del recurrent de 25 anys, i un net del
recurrent de 4 a 6 anys d'edat. Per tal es desestima la seua petició.

21 d'octubre 1888

Es llegeix una sol·licitud de la Sra. Francisca Cortacants
i Casadevall demanant se li indiqui la línia que ha de seguir
per a construir una vorera a la casa que té a la Plaça del Port
d'aquesta Vila.

Es llegeix un escrit presentat pel Sr. Juan Feliu en el que
denuncia que el Sr. Gerardo Alemany conegut com "Mají", ha
estreït el camí en el punt dit "Buquè" en 7 pams.

També es queixen el Sr. Gerardo Darder e Iter i altres, de
que Juan Ferrer o el seu fill Nicolàs han obstruït el camí públic
denominat "Estany".

L'Ajuntament acorda tramitar l'expedient per tal de rebaixar
la contribució territorial a les finques fil-loxerades.

28 d'octubre 1888

L'ajuntament, considerant que el tipus del 14% de constre-
nyiment contra morosos és molt gravant, s'acorda rebaixar-lo al
5% en lloc del 14%, i els que ja l'hagin abonat se'ls hi restituirà
el 9% sobrant el dia 1 de desembre pròxim.

11 de novembre 1888

La Companyia del Ferrocarril de Barcelona Tarragona i
França, seguint els desitjos de la Corporació, a posat a dispo-
sició de la mateixa una quantitat de pedra per ser traslladada
a un lloc dit "Jardí(?) del Rei", es contractaran dos carros i dos
jornalers a càrrec dels fons municipals.

20 de novembre 1888

El Sr. Joaquim Guanter demana que pel pregoner es pu-
bliqui que els veïns poden creuar per la finca dita "La Ribera",
només per la deferència del propietari, ja que ara per ara no
es pot recompondre el camí públic a causa de les grans aigües
del riu, i que això no els dóna cap dret de "possessió" o "servi-
tud". L'Ajuntament, tenint en compte els drets del Sr. Guanter
accepta la petició.

11 de desembre 1888

El Sr. Alcalde posa en coneixement que el Sr. Geronimo
Piferrer s'ha permès obrir una porta amb la que des de casa
seua, pot introduir-se al local que té arrendat, propietat del
Comú dit la "Corralassa". La Corporació demana al Sr. Piferrer
amb quins drets ha obert tal porta, de lo contrari s'haurà de
tapiar pagant ell les costes.

30 de desembre 1888

Es llegeix un escrit presentat pel Sr. Geronimo Piferrer, en el
que al·lega les raons en les que es val el seu dret per fer obertures
al punt dit "Corralassa". Assabentada la Corporació i considerant
que part d'aquell terreny pertany a la via pública fins la cantonada
de la casa del sol·licitant, acorda derruir la paret que tanca el
terreny, i tornar-la a edificar tancant el dit terreny després de la
cantonada de la casa del sol·licitant.

Es llegeix un escrit del Sr. Gerardo Alemany que reclama
que la Sra. Paula Ferrer podi els arbustos que tanquen la seua
finca "Buquè" i retalli el terraplè o marge de la mateixa finca. La
Corporació, vista la zona, ordena a la Sra. Paula Ferrer retalli les
branques dels seus arbustos que ja es fiquen a la ribera, i deixi
lliure el terraplè que existeix com passera des de fa molt de temps.

Es paguen al farmacèutic 45 cèntims per els medicaments
de l'Hospital i les boles d'estrícina.

S'acorda publicar un edicte per recordar als veïns que tinguin
drets electorals per a les eleccions municipals, que ho poden
reclamar en quinze dies.

Imatge pàg. 18
Carrer de Mar.
Autor desconegut.

Imatge pàg. 20
Partit de futbol al Port de Llança. Any 1950.
Autor desconegut.

Imatge pàg. 22
Barris de Balleja i el Port.
Autor desconegut.

Aluminier

TECHNAL

m

llç

metallsllançà

ACABATS COMPLETS

GALERIES / FINESTRES / BALCONADES

PORTES / APARADORS / MOSQUITERES

PERSIANES ENROTLLABLES / MALLORQUINES

TREBALLS AMB FERRO I INOX

C/ Camprodon, 2 Baixos- LLANÇÀ · Tel. i Fax.: 972 12 19 12 - 652 45 09 36

metallsllanca@gmail.com

L' Hostal Empordà, un negoci familiar que ha passat d'hereu a hereu

Oscar Soler i Bosch

Aquest article de la "Farella" l'escric i el dedico com homenatge a una família de llançanencs dedicada tota la vida a la hostaleria en Miquel Simón Olivet i a la Marina Garriga Tressens. Aquesta història és molt personal i l'escriré en primera persona.

Va tancar per jubilació després de funcionar durant 140 anys

L'Hostal Empordà no ha estat sempre en el lloc on es troba ara. Quan passo per davant i el veig tancat se m'arriessen els pels del braç recordant, en un obrir i tancar d'ulls, què ha estat la meua vida, on m'he criat com a nen, adolescent i on he crescut amb els meus pares, fins que vaig formar la meua pròpia família amb la Marina. Sembla que va ser ahir quan vaig començar a servir taules i ajudar al pare amb 9 anys. L'Hostal Empordà va tancar per jubilació després de funcionar durant 140 anys. Segons el padró de la matrícula industrial de l'Ajuntament de Llançà, l'hostal data de 1878.

Posada Ampurdan, l'origen

En els seus inicis, l'Hostal Empordà no s'anomenava d'aquesta manera. L'origen de l'hostal es remunta al carrer Nicolás Salmerón (abans carrer Riamera) quan tothom el coneixia per la *Posada Ampurdán*, la qual va ser fundada pel meu besavi Salvador Carreras.

Però l'hostal no sempre va ser un hostal. L'any 1878 va començar a funcionar com a magatzem de vins i bodega, un negoci familiar regentat pel meu besavi Salvador Carreras, un home que també es dedicava a la vinya, a l'olivar i a l'horta.

L'anècdota

A l'època en què es va començar a construir el ferrocarril de Barcelona a Portbou, els treballadors de l'obra van anar al magatzem de vi i li van demanar al meu besavi que si els hi podia escalfar el menjar i ell que era molt negociant, els va dir que sí, però que li fessin la despesa del vi.

Un dia que el meu besavi no va anar a treballar a la vinya pel mal temps, es va quedar a dinar al magatzem i es trobava assegut entre els treballadors quan la seva esposa, la senyora Berlam, va treure una cassola amb sopa calenta per servir-li al seu marit i els treballadors en sentir la bona olor d'aquell menjar casolà van exclamar: "Ostres senyora, quina bona olor que fa aquest menjar" i ella que no era gens tímida els va dir: "Doncs si voleu nois, a partir de demà no cal que porteu la carmanyola, ja us faré jo el menjar" i així es com va passar de ser un magatzem de vins a fonda servint menjars.

A mesura que venia més gent es van començar a instal·lar més taules i cadires i a servir àpats tant a la gent de Llançà com als foresters o visitants que estaven de pas.

La diligència "la carreta tirada per cavalls"

Mentre l'estava entrevistant, en Miquel m'explicava una anècdota que sembla treta d'una història del Far Oest. Resulta que la planta baixa estava dividida en dos locals, la part dreta era una quadra pels animals i els cavalls i a l'esquerra hi havia la fonda on es servia el menjar. Doncs bé, quan arribava la diligència al poble feien entrar els cavalls a la quadra a menjar i l'home entrava a la fonda a menjar i descansar.

La nissaga familiar

La *Posada Ampurdan* va ser conduïda pel meu besavi Salvador Carreras i la seva dona, la senyora Berlam, i els ajudava la seva filla Anna Carreras Berlam que es va casar amb Miquel Simón Font. Aquests últims eren els meus avis que van continuar amb el negoci familiar. Aquesta parella va tenir quatre fills, dos van morir pobres de ben petits. Eren èpoques d'epidèmies, malalties i es passava molta fam, sense oblidar la Guerra Civil.

Els dos que van sobreviure i que van ajudar en el negoci familiar van ser l'Enriqueta i l'Antonio Simón Carreras, el meu pare.

A la Guerra Civil no van tancar mai, però els republicans es van emportar tot el menjar, matalassos i molts objectes, i van haver de refer-ho tot.

Finalment, qui va seguir amb el negoci familiar va ser l'Antoni Simón Carreras, el meu pare. En aquella època, a l'Hostal hi havia una planta baixa on es servien els menjars i un primer pis on en una habitació hi vivíem tota la família i les cinc habitacions restants les llogàvem.

Més endavant el meu pare hi va fer obres i va quedar una planta baixa on es servien els menjars, dos pisos més on hi havia les habitacions amb un total de 20 habitacions que es llogaven totes. A dalt de tot, un àtic on la família hi teníem la residència fixa.

El naixement del nou Hostal Empordà al carrer Ametllers

La idea sorgeix quan jo tenia 16 anys, diu en Miquel. Jo ajudava a casa i a l'Hostal des de l'edat dels 9 anys. El pare, l'Antoni Simón, un dia quan jo tenia 16 anys em va dir el típic que feien i fan els pares: "Fill, a veure,... que vols fer a la vida?. A què et vols dedicar?. Vols seguir amb el negoci de la família?".

En aquell moment es va veure decidint el seu futur i li va contestar: "Si pare, vull seguir amb el negoci familiar".

Era l'època que començaven a arribar els primers turistes a Llançà i el pare, l'Antoni Simón, i la meua mare la Narcisa Olivet veien que podia ser un negoci rentable però calia ampliar l'Hostal.

El pare em va dir que calia buscar un terreny i fer un hostal més gran, ja que jo havia decidit continuar amb el negoci familiar. I així és com es comença a construir l'Hostal nou al carrer ametllers.

El pare amb alguns estalvis que tenia va fer construir una planta baixa i la carcassa amb dos plantes més, a la segona planta hi van fer habitacions totalment acabades i equipades que vam començar a llogar quan tenien plenes les habitacions de l'Hostal del carrer Nicolàs Salmerón. Per tant, hi havia clients que menjaven i feien els àpats al carrer Nicolás Salmerón i llavors per dormir anaven a l'Hostal del carrer ametllers.

L'última generació

Un començament enfosquit per una tragèdia familiar. El pare l'Antoni Simón va morir sobtadament quan jo tenia 18 anys, una desgràcia familiar que ningú hauria de viure de tant jove. Es com si el mon s'aturés de cop, no veus futur i et trobes en estat de xoc, se'm va ajuntar la mort del pare, i l'inici de

la construcció del nou Hostal amb tot el que representa i el deute que deixava el pare no era petit.

Hem vaig passar tota la nit sense dormir, plorant i tancat al despatx. Després de meditar tota la nit havia decidit vendre totes les propietats comprar-me una casa i dedicar-me a una altra cosa.

El dia següent era l'enterrament del pare i va passar una cosa que va canviar el curs de la meua vida. Ho recordo ara com un moment èpic. Quan estàs abatut, has llençat la tovallola, t'has rendit i ja has decidit a tirar per un altre camí hi ha alguna cosa o algú que fa que tot canviï.

Doncs bé el dia de l'enterrament, un client de l'Hostal i vell amic del meu pare i de la família, el senyor A. Ricos de Cardedeu em va dir: "noi, que penses fer ara amb el negoci" i li vaig contestar amb la veu entretallada: "no em veig amb forces de seguir, estic abatut, ho vendre tot i em dedicaré a una altra cosa, buscaré feina".

Aquell home em va contestar: "Seràs el primer que la història hagi escrit alguna cosa sobre un covard, i jo estaré content perquè és molt amic meu".

Aquelles paraules en fan a travessar el cor com una llança, em van remoure l'interior, els sentiments em vaig passar tot el dia i la nit rumiant i l'endemà mateix li vaig dir a la meua mare que no volia vendre res, que em feria càrrec de tot, de les obres, els deutes, de tot, que ho feia pel pare. Estava decidit i encoratjat a tirar endavant, i la meua mare em va respondre: "Fill, jo t'ajudaré fins el meu últim alè". Aquestes últimes paraules de la meua mare em van acabar de donar la força i l'empenta que necessitava.

Us he de reconèixer que escrivint aquesta història personal de la família d'en Miquel i la Marina m'he emocionat perquè recordo la mirada d'en Miquel quan m'ho explicava. Tota la família com els avantpassats han sigut un model a seguir de lluita constant, perquè han passat anys dolents, crisis econòmiques però cap d'ells va defallir, sinó que es van mantenir fermes, i tot i les adversitats, familiar rere familiar i hereu rere hereu van mantenir el negoci obert i funcionant.

En Miquel s'emociona quan parla d'aquells anys amb el nou Hostal Empordà acabat i en funcionament, amb un total planta baixa, dos pisos i àtic amb 45 habitacions, en ple rendiment en temporada alta van arribar ser 15 persones, 12 de personal extern, la mare, en Miquel i la Marina. Recorda l'esforç que van fer inicialment ell de molt jove amb 18 anys encarregant-se del menjador i del personal i la seva mare Narcisa Olivet a la cuina.

Uns anys més tard va conèixer qui va ser l'amor de la seva vida la Marina Garriga Tressens, m'explica que va ser amor a primera vista i que de seguida va saber que passaria la resta

de la seva vida la seu costat. Es van casar el 17 d'octubre de 1976, amb qui ha compartit i segueix compartint tota la vida.

La Marina Garriga des de que es van conèixer i durant tots aquests anys va ajudar i molt al negoci familiar fins que es va convertir també en el seu negoci. S'hi ha dedicat des de ben jove i tota la seva vida laboral al costat del seu marit i encarregant-se de diverses tasques, com arranjar les habitacions, ajudar a la cuina amb la seva sogra, a la recepció o portant els comptes juntament amb el seu marit.

La Cambra del Comerç de Girona els va guardonar amb una placa commemorativa com a Hostal més antic de més de 100 anys obert ininterromputament.

L'Hostal va tancar les seves portes l'any 2018 per jubilació, la Marina als 65 i en Miquel als 64 anys, completant així 140 anys de funcionament ininterromput.

Imatge pàg. 24
L'Hostal Ampurdan el dia de la seva inauguració.
Col·lecció Miquel Simón i Marina Garriga.
Autor desconegut.

Imatge pàg. 25 (superior)
Posada Ampurdán al c/ Nicolás Salmerón.
Col·lecció Miquel Simón i Marina Garriga.
Autor desconegut.

Imatge pàg. 25 (centre)
Taules parades a la Posada Ampurdan del c/ Nicolás Salmerón.
Col·lecció Miquel Simón i Marina Garriga.
Autor desconegut.

Imatge pàg. 25 (inferior)
Miquel Simón amb 9 anys ajudant a servir taules.
Col·lecció Miquel Simón i Marina Garriga.
Autor desconegut.

Imatge pàg. 26
Miquel Simón i Marina Garriga.
Col·lecció Miquel Simón i Marina Garriga.
Autor desconegut.

Lolín Saula i Palomer, amb dos cognoms coincidents

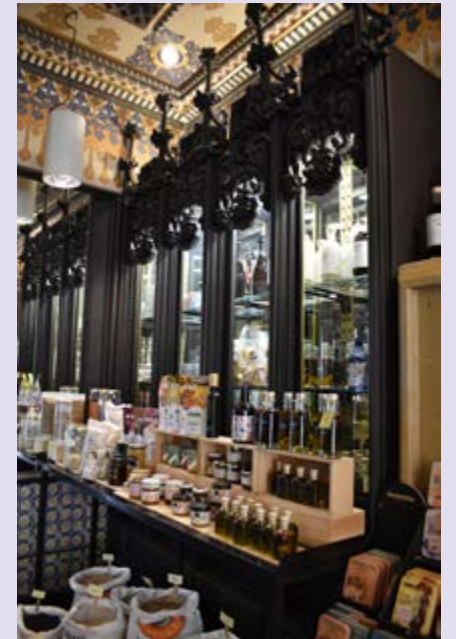
Joan M. Pau i Negre

La molt recordada Lolín Saula i Palomer, en una amigable conversa em feia esment d'unes vivències infantils viscudes a Mataró, visitant una botiga de venda de pastes de sopa, una visió quasi esborrada pels molts anys transcorreguts. La casualitat i un punt d'intuïció em varen portar a saber una mica més de l'entorn de la nostra protagonista. Tot comprant en un formidable establiment mataroní

anomenat "La Confianza", vaig veure-hi una artística llinda amb el nom del seu fundador: Francesc Palomer. Per l'amabilitat de l'actual propietat he pogut saber-ne més:

Francesc Palomer i Bonamusa va néixer a Vallgorguina el 1861 i arribà a Mataró el 1892. L'any 1893 encarregà al jove arquitecte i conciutadà Josep Puig i Cadafalch, (autor entre altres importants obres, de la Casa de les Punxes i la

Casa Amatller a Barcelona i la casa Coll i Regàs a Mataró), el projecte d'un local al carrer Sant Cristòfor, 10 per la venda al detall del seus productes. L'any 1896 obre portes la botiga "La Confianza", que és una obra d'art, exponent meravellós del modernisme i que ha arribat perfecte fins nosaltres. Tot és original: façana, rètols, aparadors, armaris, prestatges, taulells...Regentada des d'un principi pel nebot de Francesc Palomer, Anto-

ni Pinós i Palomer, i a partir d'aquest moment començà a ser coneguda com a can Pinós (1918). El negoci prosperà i s'incorporà com a treballador Joaquim Pinós, nebot seu (1924) que es casà amb Emília Asparch. Les seves filles Roser i Montserrat la regentaren fins la seva jubilació (2013). Els fillols de la Montserrat Pinós, Miquel Solà i Natàlia Nogués des del 1 de juliol d'aquell any duen la botiga i es converteixen en la cinquena generació que regenta "La Confianza".

Quan reprenem l'història d'en Francesc Palomer veiem que el 1899 comprà a Joan Martí una "Fàbrica de pastas finas para sopa" al mataroní c/ d'en Pujol 47 i el 1907 la traslladà al 31-35 a on vivia amb la seva muller Francesca i dues filles. L'any 1913 deixà aquest domicili la filla Dolors (Mataró, 1892) per casar-se amb Josep Saula, membre de la família Saula de Calella, que des de l'any 1880 fabricava la pasta de sopa "La Flor del Dia", que exportava a molts països, sobretot a Cuba.

En Josep Saula i Formentí (1889-1953), pare de la Lolín, era un exitós continuador del, negoci que havia heretat del seu pare, Francisco Saula i Pu-

jal que a finals del segle XIX iniciava la "Fàbrica de pastas para sopa" que des de Calella escampava el seu prestigi arreu. És curiós que l'any 1922 la majoria de treballadors de l'empresa "Hijos de Francisco Saula S.A." eren empordanesos i amants de la sardana, que vivia un gran moment, gràcies al seu país Pep Ventura. L'estima per la sardana i l'Empordà marcarà a la Lolín, com abans ho va fer amb les seves germanes grans. L'Empordà, i especialment Llançà prenen protagonisme a la seva infantesa, quan el seu pare comprà (17 de desembre de 1928) a un membre de la família propietària del mas de Canavall, de la Vall de Santa Creu, la finca del c/ La Selva, 8. El gran casal, tenia vocació de residència d'estiueig però no era faltat de vinya, camps i horta, i des de bell antuvi va ser coneguda com "Can Saula", destacant per la seva magnitud i la seva situació aïllada de les cases senzilles del nucli urbà. Amb els anys, la rusticitat de la finca, que necessitava la cura de masovers, es va convertir en una mansió de luxe, amb un contingut artístic notable, sobretot pel gust de les germanes Saula, la Pepita excel·lent pintora, la M. Teresa

i la mateixa Lolín, casada amb Miquel Humet, gran col·leccionista de pintura.

Ara can Saula de Llançà és propietat de la Fundació Privada Germanes Saula Palomer i està normalment tancada, com tancades, millor dit enderrocades, les fàbriques de pasta Saula que passaren a multinacionals. Però queda el llegat humà dels Saula i Palomer, la seva repercussió en la història del comerç, la cultura i la vida política de Catalunya.

Imatge pàg. 28
Façana de la botiga "La Confianza".
Autor: Joan M. Pau Negre.

Imatge pàg. 29 (esquerra)
Llinda de la botiga "La Confianza".
Autor: Joan M. Pau Negre.

Imatge pàg. 29 (dreta)
Interior de la botiga "La Confianza".
Autor: Joan M. Pau Negre.

Sant Silvestre i la seva relació amb Llançà, Garriguella i Colera

Arnald Plujà i Canals

SANT SILVESTRE, UN VILAR AMB TERME I PARRÒQUIA

A l'any 931 el comte Gausbert d'Empúries va fer donació de les valls i muntanyes de Freixa, Freixanet i Colera al monestir de Sant Quirze de Colera, un territori que correspondria a la franja nord de l'Albera Marítima. Anys abans ja li havia cedit l'alou de Carxell i altres de possible origen carolingi, junt als homes, dones, terres, bestiar i aigües, evidenciant l'existència d'una comunitat humana. A final del segle X els feligresos reedificaren una cel·la, avui ermita de Sant Silvestre que l'any 1029 va ser consagrada pel bisbe de Girona. L'acta de proclamació enumera les sis famílies participants i el nombre de vinyes que lliurarien en delme al clergue. Posteriorment, els límits de la dotació es van examplar amb la vall de Garbet i la seva projecció fins al mar, així Sant Silvestre assolí 20 Kms² de terme propi i condició de parròquia, amb dret d'impartir sagraments.

A l'any 1239 el comte Ponç Hug decretà que els vasalls de Sant Quirze estaven obligats a treballar per l'obra del monestir, a qui també reconeixia el dret d'administrar justícia. Al segle XIV la població s'havia estès riera avall, on tenim localitzat el molí d'en Tina i el mas de Clarà. El molí del mas Guanter és de data posterior. La parròquia continuava activa i el bisbe anava renovant els capellans, de qui coneixem a Benet Barber (1329), Joan Galceran (1342) i Bernat de Font (1347). A l'any 1348 la Pesta Negra que va delmar la meitat de la població, provocant un llarg període de decadència. Un registre del comtat d'Empúries de l'any 1353 constata que entre Sant Silvestre i Vallmala sumaven deu habitants, que pagaven un sou per cap. A l'any 1403 i atès que només hi residien les famílies de Bernat Pascali i Guillem de Corselles, el bisbe les encomanà a la parròquia de Santa Eulàlia de Garriguella, establint el primer vincle religiós entre les poblacions.

Del segle XV coneixem el terratrèmol del 26 de novembre de 1432 que va enrunar les cases i l'església de Sant Martí de Vallmala. Una visita pastoral recull que els mobles i la vestimenta del capellà es dipositaren a Sant Silvestre,... a l'església parroquial de Sant Silvestre ha guardat les vesti-

mentes de l'església de Sant Martí de Vallmala, que tant a causa del terratrèmol, com de altres causes, és totalment destruïda... A l'any 1448, els únics homes de Sant Silvestre que acudiren a la convocatòria remença foren: Deulosal Jordà, Pere Ramon Guanter i Bernat Jordà, habitants dels masos Jordà, Guanter i Patiràs. Del segle XVI destaquen les disputes pel dret de pastura entre Pere Ferrer de Garriguella i Marsal Guanter, l'únic resident de la vall. A Garbet només quedava una barraca arran de mar que els pescadors de Llançà utilitzaven per la pesca de l'encesa. L'any 1549 l'abat de Sant Quirze va arrendar les pastures a Joan Riusech de Garriguella.

SANT SILVESTRE S'UNEIX A LA DOMA CURADA DE GARRIGUELLA

El 21 de setembre de 1602 el bisbe Francesc Arévalo de Suazo va unir l'església de Sant Silvestre amb la doma curada de Garriguella, tot al·legant els insuficients ingressos per la vida còmode i decent d'un sacerdot i que donada la pobresa i aspror del lloc, no hi podien fer residència. El traspàs de fidels als clergues de Garriguella comportà la disputa per l'esquifit delme parroquial entre pel capellà de Garriguella i l'abat de Besalú, controvèrsia que s'allargà fins a l'any 1663, entre Joan Boher, domer de Garriguella i Francesc Bernat de Pons, abat de Besalú. A la pràctica, els pocs habitants de Sant Silvestre van quedar sotmesos a la batllia de Garriguella. Al 1718 només hi vivien dotze persones, distribuïdes en dos masos. A l'any 1760 s'inicià un plet per COMA BALLETA, un conjunt de finques arrengrerades a la riera, de les quals el comte d'Empúries i Ferran Ferrer i Batlle de Garriguella, senyor del paratge, reclamaven drets sobre fruits, tasques i lluïsmes. En dates coetànies el topònim Balleta ja consta al fons sagramental i notarial, mentre que els locals es definien com habitants de Sant Silvestre de Balleta. Avui, milers de documents i la voluntat popular ho avalen, quedant en entredit, que la VALLETA de l'Oficina Onomàstica sigui la correcte. La relació eclesiàstica amb Garriguella es mantingué fins a l'any 1928.

FUNDACIÓ DE L'ACTUAL VEÏNAT

A l'any 1770 Isidre Ferran, Ferrer i Batlle i l'abat de Sant Pere de Besalú signaren una concòrdia per la qual el rei Carles III autoritzava la construcció de la nova població de Sant Miquel de Colera i de rebot quedava inclosa la vall de Sant Silvestre, donant origen al naixement de l'actual veïnat. El procés de repoblació consistia en concedir establiments de terres als emfiteutes i parcel·les edificables de 60 pams de llargada per 22 d'amplada (16x5 metres). Totes les cases adoptaren unes mesures i tipologia semblant: planta baixa destinada a cort o celler i planta superior per a habitatge. Qualsevol modificació superficial prové d'adquisicions, vendes, herències o sentències judicials posteriors. La concessió anava acompanyada d'un petit hort. Els emfiteutes disposaven de quatre anys per tenir l'edifici acabat i les vinyes en producció. La facilitat d'accés a la propietat i la gran demanda vinícola de l'època, van atreure a gran nombre de persones. La majoria dels nouvinguts eren de poblacions de la rodalia, Vilajuïga, Llançà, Palau i sobretot de Garriguella.

SANT SILVESTRE S'INCORPORA AL TERME DE SANT MIQUEL DE COLERA

Al darrer terç del segle XIX el terme de Sant Silvestre es va incorporar a la nova població de Sant Miquel de Colera, mentre que els seus fidels continuaven adscrits a la parròquia de Garriguella. Durant la Guerra Gran (1793-1795) un escamot francès s'aquarterà al veïnat i va causar nombrosos robatoris. En previsió, molts balletencs enterraren els diners i les joies al mig dels olivassos. Al segle XVIII l'església de Sant Silvestre administrava sagraments com a sufragània de Garriguella. A l'any 1797 s'hi va batejar Margarida Noguera Donadiu ...a les fonts baptismals de l'església de Sant Silvestre, fet per Ferriol Reig, vicari de la parroquial de Novas de Garriguella (...) avi matern Narcís Donadiu de Balleta... A l'any 1815 onze balletencs: Honorat Vila, Joan Ferrer, Salvador Arnau, Joan Pla, Anton Negre, Narcís Donadiu, Rafael Guanter del mas, Jeroni Roure, Joan Guanter, Isidre Palou i Francesc Noguera capbrevaren a favor del comte d'Empúries, encapçalant les escriptures com ...treballador del veïnat de Sant Silvestre parròquia del lloc de Garriguella... Aleshores la població vorejava les 200 ànimes. A l'any 1819 els cònjuges Isidre i Catalina Ferran Ferrer i Batlle de Garriguella, establiren 300 vessanes de vinya al paratge. A l'any 1826 el bisbe Dionisio Castaño Bermúdez va visitar l'església ...solo hay un altar corriente, un caliz de plata y los ornamentos necesarios para celebrar. Esta aneja a la doma y el domero de Garriguella que esta obligado a la administración de los Sagramentos, al cuidado Espiritual de los fieles y de enterrar en su cementerio a

los que mueran en dicha sufragania. Anys després, els feligresos denunciaren al capellà de Garriguella per no oficiar-hi misses. L'any 1833 Jaubert de Paça descrigué Balleta com un poble laboriós i pròsper que exportava la producció vinícola des del port de Llança. Al 1848 i junt amb Molinàs i Portbou formava part del Districte de Sant Miquel de Colera. Sant Silvestre tenia 17 cases, 175 habitants i collia 1.782 càrregues de raïms a l'any.

SANT SILVESTRE S'AGREGA AL TERME DE LLANÇÀ

A l'any 1879 i aprofitant l'arribada del tren Portbou, la majoria de balletencs demanaren agregar-se al terme de Llança, tot al·ludint la proximitat i facilitat d'accés, petició acceptada pels Ajuntaments de Llança i Sant Miquel de Colera, que només autoritzà el traspàs de Sant Silvestre, però no la vall de Garbet, que continua annexada a Colera. Aleshores el veïnat tenia 20 cases i 98 habitants. L'any 1902 s'inaugurà l'obra més preuada pels balletencs: el pont que enllaça els dos nuclis separats per la riera. A l'any 1921 el capellà de Garriguella hi va celebrar a darrera missa, fent d'escolà Jaume Noguera Costa. L'any 1928 un decret del bisbe va afegir l'església de Sant Silvestre a la parròquia de Llança, quedant definitivament deslligada de Garriguella. Els canvis civils i eclesiàstics provocaren problemes administratius als balletencs, així una mateixa persona pot tenir inscrit el naixement, el matrimoni o l'òbit en dues parròquies i tres municipis diferents. Al llarg de la seva història Sant Silvestre ha passat de ser independent a dependre de Garriguella, Colera i Llança, on estava representat per cònsols, regidors o alcaldes pedanis. Al padró de 1930 hi consten 56 habitants, tots dedicats a la vinya i olivar. Les dades cadastrals del 1950 indiquen que la riquesa agrícola de Balleta era de 18.360 pessetes i la de Llança de 134.640. Al 1979 es va constituir l'Associació d'Amics de Sant Silvestre, amb l'objectiu d'organitzar aplecs i restaurar la capella, feta aconseguida a l'any 1983. El 1989 s'hi va beneir una nova campana. Posteriorment s'hi bastí una passera de fusta, s'arranjà l'entorn i es tancà la capella amb una forta de ferro. A l'any 1998 s'hi va executar un projecte d'urbanització i enllumenat. Avui hi viuen unes vint persones, però només resta una família originària. Hi ha un restaurant, s'han millorat cases i edificat de noves. De l'ancestral activitat agrícola només perdura una vinya, un olivar i un hort. Encara avui moltes finques ermes pertanyen a garriguellencs i evoquen un llarg passat comú.

Imatge pàg. 32 (superior)
Veïnat de Sant Silvestre al primer terç del segle XX.
Autor desconegut.

Imatge pàg. 32 (inferior)
Imatge actual del veïnat de Sant Silvestre
Autor: Arnald Plujà Canals.

Llançà en blanc i negre

Joan Garcia i Cantero

Imatges pàg. 34 i 35
Autor: Joan Garcia Cantero

Corredoria d'Assegurances

anys generant confiança

1921 - 2021

Godoy i Associats Corredoria d'Assegurances, SL
Núm. Registre DGFAT: J-00402
Concertada assegurança d'RC professional
i acreditada la capacitat financera (RDL 3/2020)

www.godoy.cat

FUNERÀRIA VICENS

TANATORI - CREMATORI

Des de 1924

*100 anys
fent-vos costat*

Telèfon 972 50 12 12 - www.funerariavicens.com - www.floristeriafunerariavicens.com